

Ukážka 1 S. Chalupka – Ktože týmto svetom vládne? (úryvok)

Ktože týmto svetom vládne?

Že sú to často prapodivné veci,
O tom svedčí snadno,
presvedčiť sa môžeme všetci.
Hneď je tu meč pánom, hneď zas paňou móda,
tu peniaze,
tam zlatá sloboda,
Inde otrocké reťaze
tu oheň, para a voda
akcie a železnice a fabriky.

Čože týmto svetom vládne?

Kto to uhádne?
Možno páni, že mi odpoviete:
Päť je veľmocí na.....
Ale na Sekvane ten majster veľiký,
čo sa, vraj najlepšie zná do politiky,
ten povedal: Tlač je veľmoc šiesta.
a ktože nedá jeho reči miesta?

1. Z hľadiska dnešnej spisovnej slovenčiny sa v 1. strofe básne vyskytuje gramatická chyba. Vypíšte slovo, v ktorom sa uvedená chyba nachádza.
2. Vypíšte z prvej strofy ukážky 1 tri rôzne príslovkové určenia, ktorými autor vytvára obraz premenlivosti v čase a priestore.
3. Spomedzi uvedených autorov vyberte 4 predstaviteľov romantizmu
M. Kukučín, J. G. Tajovský, J. Botto, J. M. Hurban, I. Krasko, J. Kráľ P. O. Hviezdoslav, J. Kollár, J. I. Bajza, A. Sládkovič, S. H. Vajanský, P. J. Šafárik.
4. Vypíšte z ukážky 1 všetky podstatné mená, ktoré sa skloňujú podľa vzoru stroj.
5. Ktorá z uvedených možností obsahuje správne vysvetlenie slovného spojenia ktože nedá jeho reči miesta z druhej strofy básne v ukážke 1?
a) kto s tým súhlasí b) kto to neuzná c) kto to uverejní d) kto to potvrdí
6. Ktorý z uvedených znakov nie je znakom romantizmu?
a) hlavná postava predstavuje sociálny typ
b) rozpor medzi snom a skutočnosťou
c) prvky hovorovej reči
d) autoštylizácia
7. Pri ktorom autorovi je uvedené dielo, ktoré napísal?
a) V. Hugo – Zbojníci
b) G. G. Byron - Bedári
c) F. Schiller – Childe Haroldova púť
d) J. W. Goethe – Faust
8. Ktoré slovo patrí na zakryté miesto v ukážke 1?
a) zemeguli b) zemi c) glóbe d)svete

Ukážka 2

J. B. P. Molére – Lakomec (úryvok)

HARPAGON: Takú príležitosť treba bez váhania lapiť za vlasy. Je tu výhoda, akú by som inde darmo

hľadal. Pán Anselm je ochotný vziať si Elizu bez vena.

VALÉR: Bez vena?

HARPAGON: ÁNO, bez vena.

VALÉR: Potom už nevravím ani slova. Vidíte, to je ozaj pádny dôvod. Pred ním len kapitulovať.

HARPAGON: Pre mňa je to znamenitá úspora.

VALÉR: Bezpochyby. Škoda sa škriepiť. Pravda, vaša dcéra môže pripomenúť, že manželstvo je vec oveľa vážnejšia, ako sa zdá. Že v ňom ide o šťastie alebo nešťastie na celý život. Že zväzok, ktorý má trvať až do smrti, treba uzatvárať vždy len s najväčšou opatrnosťou.

HARPAGON: Bez vena.

9. Ktorá z nasledujúcich možností uvádza Harpagonov dôvod na svadbu v ukážke 2?

- a) krása nevesty
- b) výhodná úspora
- c) manželské šťastie
- d) doživotný zväzok

10. Harpagon predstavuje v ukážke 2

- a) starostlivého ženicha, ktorému ide o životné šťastie krásnej Elizy
- b) prešibaného ženicha, ktorý si nechce vziať Elizu bez majetku
- c) hrabivého otca, pre ktorého sú finančné statky to najdôležitejšie
- d) šetrného otca, ktorý chce finančne zabezpečiť dcéru až do smrti

11. Ktorý typ literárnej postavy predstavuje Harpagon v Moliérovej hre Lakomec?

- a) idealizovaný typ
- b) charakterový typ
- c) sociálny typ
- d) romantický typ

12. V ktorej možnosti je najlepšie vystihnúť význam zvýraznenej vety v ukážke 2?

Pred ním kapitulovať.

- a) vzdialiť sa
- b) pokloniť sa
- c) vzdať sa
- d) chrániť sa

13. V ktorej z nasledujúcich možností je najvýstižnejšie charakterizovaný klasicizmus?

- a) V klasicizme sa pre umenie stáva najvyšším zákonom súlad pravdy, krásy a dobra.
- b) Klasicizmus vznikol na dvore Ľudovíta XIV. A vyznačuje sa ozdobnosťou.
- c) Klasicizmus nadviazal na antiku a kládol dôraz na zmyslovosť a fantáziu.
- d) V klasicizme sa žánre delia na nízke a vysoké, pričom k nízkym patria tragédie.

14. Koľko replík z ukážky 2 patrí Valérovi?

15. Aký typ vety z hľadiska modálnosti/obsahu predstavuje nasledujúca veta?

Bez vena?

16. Ktorý slovný druh predstavuje zvýraznené slovo v nasledujúcej vete?

Pravda, vaša dcéra môže pripomenúť, že manželstvo je vec oveľa vážnejšia, ako sa zdá.